

agrarnim proletarijatom i radnicima. Stvaranje skojevskih organizacija u naseljima sa slovačkim stanovništvom, kao i preuzimanje uprave Udruženja slovačkih studenata od strane skojevaca, najbolje ilustruje revolucionarno opredeljenje slovačke omladine.

Revolucionarno opredeljena omladina u zavičaju učestvuje u štrajkovima, demonstracijama, sačinjavajući i širenju proglaša, akcijama solidarnosti sa zatočenim revolucionarima, prikupljanju crvene pomoći, proučavanju i širenju marksističke literature, formirajući pantujskih i skojevskih organizacija, borbi za osvajanje ključnih pozicija u raznim kulturnim, prosvetnim i sportskim udruženjima mladih i sl.

Skojevska organizacija postaje inicijator i realizator veoma značajnih aktivnosti koje su okupljale i idejno usmeravale vojvodansku omladinu. Najznačajniji pojavni oblici u odnosu na okupljanje antifašističke omladine bile su posete studenata, članova Vojvodanske akademiske trpeze iz Beograda, naseljima u Vojvodini, s programom koji je široj revolucionaru misao i zbiljavao omladinu razne nacionalne i socijalne pripadnosti, logorovanje članova SKOJ-a i simpatizera revolucionarnog pokreta na Fruškoj gori (Beočin 1939, Testera 1940), u cilju proširivanja marksističkog obrazovanja i praktičnih priprema za dograde koji su usledili.

Medu akcije u kojima je vojvodanska revolucionarno opredeljena omladina učestvovala svakako treba istaći i velike radničko-studentske demonstracije (1939) u Beogradu, štrajk aeronautečara (1940) u Beogradu, organizovanje VI zemaljske konferencije SKOJ-a (1940) u Zagrebu, u društvenim prostorijama vojvodanskog studentskog udruženja *Mihajlo Polit Desančić*, kogoj je prisustvovao i o organizaciji se najpohvalnije izrazio drug Tito i druge akcije.

Sem piomenutog, revolucionarno opredeljena vojvodanska omladina u ovom periodu izdržala je veliku bitku protiv profašističkih i nacionalističkih snaga.

sso kao organizator socijalističke društvene akcije mladih

Preobražaj SSO od IX kongresa SSOJ do danas

mile miladinović

Promene u organizacionom ustrojstvu organizacija mladih (SKOJ, USAOJ, Narodna omladina, Savez omladine, Savez socijalističke omladine) dešavale su se u skladu s promenama društveno-političkih uslova u kojima su te organizacije delovale: u buračkoj Jugoslaviji, u toku NOB-a, u posleratnoj izgradnji, u periodu nastanka isamoupravljanja i u periodu razvoja delegatskog sistema. Poslednja suštinska promena organizacionog ustrojstva definisana je na Trećoj konferenciji Saveza komunista Jugoslavije (6–8. decembra 1972. godine).

U procesu poslednje organizacione transformacije omladinske organizacije mogu se uzdvojiti četiri faze:

1) faza telomjisko-političke pripreme organizacionih promena — Treća konferencija SKJ, 47. sednica Predsedništva Konferencije SKJ, odgovarajući saštanci u Socijalističkom savezu, Savezu omladine i Savezu studenata. Isknatisani su stavovi shodno kojima je potrebno da se stvari jedinstvena organizacija mladih na osnovu temeljnog reformisanja Saveza omladine, Saveza studenata i društvenih organizacija koje okupljaju mlade;

2) faza konstituisanja Saveza socijalističke omladine — Deveti kongres SSO Jugoslavije, republički kongresi i pokrajinski konferencije, odgovarajući skupovi u društvenim organizacijama i na različitim nivoima omladinskog organizovanja. Osnovno nastojanje u ovoj fazi odnosi se na što doslednije prestrojavanje organizacije prema usvojenom organizacionom konceptu;

3) faza začinjavanja novog organizacionog koncepta SSO — praktične akcije i delovanje organizacije na planu stalnog ostvarivanja usvojenog ustrojstva. Tumačenje koncepta, njegova primena i otklanjanje pogrešaka — osnovne su karakteristike ovog perioda. Rezultati celokupnog procesa rezimirani su na izbornim konferencijama u SSO (1976–1977. godine);

4) faza dogradnje organizacionog koncepta, preispitivanje funkcionisanja pojedinih njegovih elemenata i jačanje njegove efikasnosti. Ova faza je omedena omladinskim kongresima (1978. godina).

Nakon Pisma Izvršnog komiteta CK SKJ i druge Tita, slabosti u radu omladinskih organizacija postale su vidljive, a potreba za njihovim otklanjanjem evidentna i hitna. Najveće slabosti bile su: a) gubljenje osnovnih karakteristika članstva

Od izuzetnog značaja za dalji razvoj revolucionarnog omladinskog pokreta u Vojvodini bila je Peta pokrajinska konferencija SKOJ-a, održana u Petrovgradu, avgusta 1940. godine. U Rezoluciji, tom prilikom usvojenoj, posebno se ukazuje da je SKOJ »masovna, borbeni i vaspitna organizacija omladine. To znači da SKOJ nije organizacija izabranih, drugim rečima komunistička organizacija mladih, već je masovna organizacija omladine pomoći koje se tona vaspitava u duhu marksizma-lenjinizma, uči komunizmu i istovremeno vodi borbu za bolji život i lepu budućnost. Da je SKOJ masovna i vaspitna organizacija, kaže se dalje, znači da svakog omladincu kogoji se oseća skojevcem, bez izbjega na njegovu izgradnju, treba takvim i smatrati, kako bi se vaspitao i izgradio u komunistu.

SKOJ ne treba shvatiti samo kao njegov ilegalni deo, ištiće se u Rezoluciji, već što predstavlja njegov kostur, dok ostali deo čine polulegalnu rukovodstva i masovna udruženja, pa u tom cilju treba isuzbiti sve sektaške tendencije. SKOJ je, dakle, vanpartijska masovna organizacija u kojoj se uticaj KPJ vrši »preko članova Partije koji kao omladinci rukovode radom SKOJ-a i obezbeđuju pomoći i rukovodstvo Partije u njemu, i to ne metodom naredivanja u ime Partije, već metodom ubedivanja omladine«.

Ovakvo oposobljen revolucionarni omladinski pokret spremno je dočekao istorijske događaje 1941., koji su opredelili čitav tok istorije naših naroda i narodnosti. Generacija revolucionara izrasla iz redova vojvodanske omladine, u vreme 27-martovskih događaja 1941. godine, izrazila je svoje političko opredeljenje. Na vest o potpisivanju trojnog pakta vojvodanska omladina našla se u povorkama demonstranata, izražavajući spremnost da na ruševinama starog društva stvori zajednicu slobodnih, političkih, nacionalno i socijalno ravnopravnih ljudi.

i organizacije, b) veoma izražen forumski rad i verbalizam, c) slabljenje idejnog i akcionog jedinstva mlađe generacije, d) slabljenje idejnog i akcionog jedinstva organizacije u celini, e) gubljenje veze s akcijom organizovanih socijalističkih snaga i dr. Razlozi koji su doveli omladinske organizacije u ovakvu situaciju uglavnom su poznati, a ovde je dovoljno da diodamo da je organizaciono ustrojstvo, onakvo kako je tada bilo, znatno doprinelo takvoj situaciji. Otuda je i jedan od glavnih alkancata u nameravanim promenama stavljen na organizacionu transformaciju omladinskih organizacija.

»Trebalо bi što prije privesti kraju reorganizaciju omladinskih organizacija u Savezu socijalističke omladine Jugoslavije. Jer, neophodna nam je idejno-politički i organizaciono jedinstvena i masovna organizacija, socijalistički jasno opredeljena i efikasna i vaspitnom i društveno-političkom radu. Jedino, kao takva, ona će odgovarati potrebama i željama najširih slojeva omladine i djelovati samostalno u okviru jedinstvenog fronta organizovanih socijalističkih snaga sa Savezom komunista na čelu. Takva samostalnost je uslov njene stvaralačke aktivnosti u borbi za unapređenje socijalističkih odnosa. Ali Savez socijalističke omladine ne treba da se razvija kao nekakav opštepolitički predstavnik omladine, u neku posebnu omladinsku političku partiju. Specifična uloga tog omladinskog saveza je u tome da u svojim redovima okuplja što šire mase mladih ljudi, kao i njihove raznovrsne organizacije, da ih povezuje sa drugim organizovanim socijalističkim snagama, posebno u okviru Socijalističkog saveza, da utiče na formiranje socijalističke društvene svesti mladih ljudi, da se bori za napredak socijalističkog društva i ostvarivanje potreba i interesa omladine. Njegova je uloga da bude organizator socijalističke društvene akcije omladine, da neguje njene težnje, da bude u prvim redovima borbe za naprednije i bolje...«

TITO — na X kongresu SKJ, 1974.

Prema tome, suština novog organizacionog ustrojstva sastojala se u sledećem:

1) omladinska organizacija se konstituiše kao jedinstveni socijalistički front mlađe generacije, koji okuplja mlađe ljudi kao pojedince i sve njihove organizovane obilježje društvenih aktivnosti. To podrazumeva da omladinska organizacija, ma široko platiformi borbe za samoupravni socijalizam, organizuje i aktivira sve mlađe ljudi koji su spremni da se za njega bore, da širinom i raznovrsnošću svog delovanja ostvaruje uticaj na one mlađe ljudi koji su još nisu aktivirali i čija je politička orientacija tek u formiraju, da ih sve više uvlači u borbu za ostvarivanje sopstvenog programa ikoji se zasniva na jedinstvenim organizacionim principima u razmerama čitave SFRJ;

2) Savez studenata u programskom, akcionom i organizacionom smislu postaje konstitutivni element organizovanja omladine na svim nivoima;

3) društvene organizacije koje okupljaju omladinu postaju kolektivni članovi SSO. Oni imaju samostalnost u ostvarivanju svojih funkcija i zadražavaju vertikalno povezivanje i organizovanje. Na svim nivoima omladinskog organizovanja ostvaruje se akcionalna povezanost svih oblika društvenih organizacija u SSO;

4) omladina se organizuje po dva osnova: prema mestu i području rada i života i u društvenim organizacijama;

5) organizovanje omladine u opštini usklađuje se promenama u društveno-političkom sistemu. Opštinska organizacija povezuje, ujedinjuje i u akcionom smislu usmerava delovanje svih osnovnih organizacija SSO i svih kolektivnih članova. Opštinsku konferenciju sačinjavaju delegati OO SSO i delegati društvenih organizacija. Pokrajinske, republičke i Savezna konferencija biraju se na principu delegacije iz drugih odgovarajućih nivoa organizovanja omladine. Članovi tih foruma ne deluju samo kao predstavnici svoje izbornice baze, već odlučuju kroz kolektivna tela na osnovu ravnopravnosti i demokratskog dogovaranja;

6) sistem organizovanja omogućava i podstiče veće učešće i uticaj radničke omladine u celoj organizaciji i u njenim forumima;

7) veća jačanja posvećuje se razvijanju oblike delovanja, raznovrsnim oblicima društvenih aktivnosti, sporazumevanju, dogovaranju, oblicima koordiniranja rada i sl.;

8) precizno se definiše i reguliše pojam članstva u organizaciji (način prijema, prestanak članstva, prava i obaveze, člana-rina, učešće u odlučivanju i odgovornost u izvršavanju usvojenih odluka i dogovora). Uvodi se evidencija članstva;

9) omladinska organizacija nosi ime Savez socijalističke omladine Jugoslavije.

Pošlo se od toga da »Sistem organizovanja omladine treba da omogući svestrano i ispoljavanje i usmeravanje u socijalističkom pravcu njenih najraznorsnijih interesa — ekonomskih, političkih, socijalnih, kulturnih; interesovanja za sportom, tehničko obrazovanje i dr.«. Svi oblici organizovanja imaju veliki značaj i funkciju u povezivanju interesa omladine sa širim interesima društva, sa njenom socijalističko vaspitanje i uključivanje u društveni život. »Reformisanjem omladinskih organizacija, treba da se prevladaju elementi klasičnog političkog organizovanja i da se obezbedi povezivanje interesnog okupljavanja i društveno-političkog angažovanja omladine“ (Rezolucija Treće konferencije).

JEDINSTVENA ORGANIZACIJA

Deveti kongres Saveza socijalističke omladine Jugoslavije imao je izuzetan politički značaj, kako za samu omladinu, tako i za čitavo naše društvo. Kongres je održan nakon intenzivne idejno-političke aktivnosti, vodene od Treće konferencije SKJ, s ciljem da se ostvari veće društvene i političko angažovanje mladih u daljem razvijanju socijalističkih samoupravnih odnosa i da se prevaziđu postojeće slabosti u njihovoj organizaciji.

Zahvaljujući jasnoći opredeljenja i stavova Treće konferencije SKJ, aktivnom angažovanju SKV i ostalih organizovanih socijalističkih snaga društva, kao i akciji širokih slojeva same omladine, Četnaesta izborna konferencija Saveza socijalističke omladine Vojvodine, održana 14. i 15. oktobra 1974. godine u Novom Sadu, usvaja Akciono-politički program i Statut Saveza socijalističke omladine Vojvodine kao osnovu aktivnosti za postizanje značajnih rezultata mladih koji će svoje opredeljenje za politiku i programske ciljeve SKJ izražavati konkretnim organizovanjem i angažovanjem.

Najšire opredeljenje omladine Vojvodine za stvaranje jedinstvene organizacije socijalističke mlađe generacije, izraženo na XIV izbornoj konferenciji, stalno se potvrđuje u akcijama i aktivnostima. Jačanje idejnog i akcionog jedinstva svih mladih odvija se kroz razvijanje socijalističkih sadržaja rada u svim oblicima njihovog delovanja, kroz razvijanje i širenje svesti o nužnosti razvoja samoupravnih odnosa. Intenzivno se produžava proces transformisanja organizacije u jedinstvenu, masovnu, društveno-političku i vaspitnu organizaciju sa širokim mogućnostima za stvararačko uključivanje mladih. Povećana je inicijativnost u pokretanju aktivnosti i konkretnih akcija u daljem ostvarivanju stavova i odluka XIV izborne konferencije i omladinskih kongresa. Ostvaruje se sve veća zastupljenost i učešće omladine u aktivnostima društveno-političkih organizacija, pre svega u Savezu komunista i Socijalističkom savezu radnog naroda. Evidentno je povećana uključenost mladih u samoupravne organe i skupštine društveno-političkih zajednica, stvaralačko učešće u radu delegacija i delegatskog sistema u celini. Stalno se potvrđuje spremnost mlade generacije da se boriti za unapređivanje socijalističkih samoupravnih odnosa, društvenog razvoja u celini i za realizaciju zadataka koji proizilaze iz dokumenata X kongresa SKJ i Ustava.

Značajna kvalitativna oznaka ostvarene organizovanosti i jedinstva mlađe generacije je jačanje klasne išuštine organizacije i klasični pristup vođenju celokupne akcije. Klasna akcija, radnička većina u omladinskoj organizaciji, izražavala se u borbi za uticaj radničke omladine na klasni karakter programske orientacije omladinske organizacije. Šire i čvrše povezivanje s klasno-socijalnom bazom pozitivno je uticalo na izgradnju frontovskog karaktera omladinske organizacije. Nasuprot ovom, u periodu liberalizma, gubljenje ovih sadržaja i slabljenje ovog uticaja, uz zapostavljeni rad komunista i omladinom, doveo je do verbalizma, opterećenosti i podvojenosti socijalnih struktura, svelki deo omladine bio je pod specifičnim i raznim ideološkim uticajima. Period prevazilaženja ovih slabosti karakteriše i aktivnost na uključivanju u organizaciju i akciju širokih masa omladine.

Svi oblici organizovanja i delovanja SSO konstituišani su na delegatskom principu. Isteće se još više da je svrha društveno-političkog delovanja omladine njeni organizovano uključivanje u društvenu akciju kojom se zadovoljavaju društvene i lične potrebe i interesi. Razvoj delegatskih odnosa bio je presudan

za ostvarivanje ovog cilja. Njegovim razvojem jačalo je idejno, organizaciono i akcionalno jedinstvo članstva i svih ostalih struktura i oblike delovanja SSO. Bez tog omladinska organizacija nije mogla ništa može ostvariti u punoj meri i prema društvenim preobražaju vaspitanja i obrazovanja, u funkcionisanju delegatskih odnosa, preobražaju vaspitanja i obrazovanja, u područtvljavanju individualne poljoprivredne proizvodnje i u socijalističkom preobražaju ukupne poljoprivrede i nizu drugih oblasti.

Društvene organizacije koje okupljaju decu i omladini u ovom periodu čine početne, ali ipak značajne pozitivne korake u pogledu ostvarivanja svojih programskih ciljeva i zadataka na osnovama jedinstvenog Akciono-političkog programa SSOV. Ti koraci ogledaju se i u omasovljenju, organizovanosti u samoupravnoj bazi i ukupne organizacije, akcione i kadranske sposobnosti na svim nivoima njihovog organizovanja. Nastoji se da se snažnije afirmiše idejna i vaspitna uloga društvenih organizacija kao značajnog dela ukupnih sadržaja aktivnosti Saveza socijalističke omladine u celini. Međutim, svi ovi rezultati, kada se uporede s potrebama i mogućnostima, kao i zadacima koji se postavljaju, nisu bili zadovoljavajući.

Sagledavajući proces konstituisanja Saveza socijalističke omladine u pripremama za održavanje Programske izborne konferencije SSOJ (maja 1977) i na XV izbornoj konferenciji SSOV, otvoreno i knjižički se govorilo o slabostima i pojedinostima koje su prisutne u radu. Nakon dvogodišnjeg perioda od održavanja omladinskih kongresa i XIV izborne konferencije SSOV i konstituisanja jedinstvene omladinske organizacije na idejnim osnovama III konferencije SKJ, analizirani su i ocenjeni rezultati preobražaja omladinske organizacije, sagledano koliko je ona postala organizacija samoupravne socijalističke akcije mladih i kako na toj osnovi ostvaruje samoupravnu socijalističku usmerenost i mobilnost mladih na najbitnijim područjima društveno-ekonomskog, političkog i kulturnog razvoja Pokrajine i društva u celini.

Ukazajući na osnovne karakteristike, tom prilikom je posebno istaknuto sledeće:

»Savez socijalističke omladine Vojvodine, kao sastavni deo Saveza socijalističke omladine Srbije i Saveza socijalističke omladine Jugoslavije, ostvaruje je u vremenu između dve konferencije značajne rezultate u društvenom i političkom angažovanju omladine na osnovama III konferencije i X kongresa ŠKJ. Idejno-politički i organizaciono jedinstvena, masovna organizacija socijalistički opredeljenog članstva u efikasnom vaspitnom i društveno-političkom radu sve više se oseća u svest i aktivnosti svih delova omladine. U ovom periodu došlo je do organizovanog rada na jačanju društvene uloge omladinske organizacije u okviru ukupne problematike fronta organizovanih socijalističkih snaga. Mladi su, kao deo društva i u svojoj organizaciji nastojali da to izraze i da brže preuzimaju odgovornost za izvršavanje važnih društvenih zadataka. Izgradnju uloge i mesta omladinske organizacije u frontu organizovanih socijalističkih snaga, u delegatskom sistemu i društву uopšte, jasno se iskazuje u širim aktivnostima mladih u oblasti društveno-ekonomskog razvoja, preobražaju poljoprivrede i selo, vaspitanja, obrazovanja i nauke, u kulturi, zatim u oblasti ostvarivanja konceptije opštarnodne obrane i društvene samozaštite, razvoju oblike i sadržaja marksističkog obrazovanja i idejno-političkog sposobljavanja, produbljivanju bratstva i jedinstva i jačanju ravnopravnosti naših naroda i narodnosti, u bogatstvu dobromoljnog omladinskog rada, međunarodne aktivnosti i u brojnim akcijama negovanja i razvijanja revolucionarnih tradicija. Tome je stalno dopunio uticaj Saveza komunista na mlađe, razvijan na osnovama III konferencije i usmeren na aktivnost mladih u ostvarivanju interesa radničke klase na celini društvene reprodukcije, na razvoj samoupravljanja, i kao producionog i kao društvenog odnosa, na bitna pitanja društveno-ekonomskog, kulturnog i političkog razvoja Pokrajine, Republike i Jugoslavije. Razvijajući široku aktivnost na ostvarivanju kongresnih odluka i Zakona o udruženom radu, SSO je značajno doprinio ostvarivanju izrednojčih i dugomočnih ciljeva razvoja, uloge i položaja radničke klase i radnog čoveka u udruženom radu i društву, prvenstveno izgradjući odnos prema radu, podižući odgovornost i efikasnost svakog mladiog čoveka, na radnom mestu, u školi i na fakultetu. No, mnoge teškoće i problemi još nisu otklonjeni, što se negativno odražava na povećanje produktivnosti i dohotka. Stoga se sada sagledavaju rezultati i slabosti akcije *Mladi radnik — samoupravljač, Mladi i selo, Najbolji pojedinač, odeljenje, škola, Sakupljamo sekundarne sirovine* i drugih radno-takmičarskih aktivnosti, kao iostalih usmeravajućih oblika aktivnosti mladih na stabilizaciju privrede.« (Iz izveštaja o idejno-političkoj aktivnosti SSOV između XII i XV izborne konferencije).

Ukazuje se na razloge što se još uvek ne ostvaruje u potpunosti frontovski karakter organizacije, a tome je uzrok forumski rad, zbog čega se učešće mladih u radu i odlučivanju delegatskih skupština još uvek ne izražava srazmerno potrebama i potrebnim i uprkos brojčanim pokazateljima o zastupljenosti mladih u delegacijama, samoupravnim organima i delegatskim skupštinama. Ipak su istečena dragocena iskustva i postignuti dobri rezultati u ostvarivanju SSOV kao subjekta akcije fronta organizovanih socijalističkih snaga.

Pored ukazivanja na rezultate, ova konferencija se bavi analizom i knjižicom pojave podražavalачkog odnosa omladinskih organizacija prema pitanjima koja pokreće i vodi front organizovanih socijalističkih snaga, pojava predstavničkog pomaša-

nja, ukazujući pri tom na potrebu bržeg prilagođavanja obliku organizovanja, metoda rada i sadržaja rada osnovnih organizacija, opštinskih i Pokrajinske konferencije.

Značajna pažnja posvećuje se razvoju organizacije kroz individualno i kolektivno članstvo. Konstituše se da je u ovom periodu formirani veliki broj novih osnovnih organizacija u sredinama u kojima do XIV izborne konferencije nisu postojale. Aktivi se sve više afirmišu kao oblik organizovanja i delovanja mladih. Opštinske konferencije SSOV su se organizovale i vodile akciju na suštinskim pitanjima koja su pokretana u SSOV. Sve više dolazi do izražaja njihov radni karakter koji se ogleda u efikasnjem dogovaranju, konkretnijem zauzimanju stavova, sagledavanju i ocenjivanju političkog stanja među mladima, pokretanju i realizaciji akcija.

Broj mlađih u organizaciji i akcijama stalno se povećava.

Proces organizacionog transformisanja, međutim, sporo teče u nekim organizacijama udruženog rada (trgovine, banke, poljoprivrede). U školama se primenjuju različiti oblici organizovanja i delovanja članstva, aktivita i osnovnih organizacija, ali omišljaju se i nove metode i tehnike. Aktivnosti su uvek po metodi te odgovaraju stvarnim potrebama i mogućnostima najšireg angažovanja u uslovima započetih suštinskih promena u organizacijama udruženog rada u oblasti vaspitanja i obrazovanja.

Dvogodišnjim radom na izgradnji sistema marksističkog obrazovanja i idejno-političkog sposobljavanja stvorene su mogućnosti za masovno, sistematsko uključivanje omladine u idejni rad, posebno u osnovnim oblicima sistema. Ostvareni su krapni pozitivni rezultati. Ideološki rad u celini karakteriše masovnost, bolja organizovanost i idejno-političku usmerenost. I pored zapaženih rezultata na razvijanju idejnog rada, u ovom periodu konstatovane su i odredne slabosti, a SSO se založio za njihovo energično prevazilaženje. Ideološko obrazovanje trebalo je još više usmeriti na najbitnija područja akcionog delovanja omladinske organizacije, odnosne organizacije SSO treba da budu nošioci i išodište idejnog rada; još više u obliku idejnog rada treba uključiti radničku i seosku omladinu, potrebno je šire obuhvatiti članstvo u društvenim organizacijama, a idejno-politički rad s pionirima mora biti još organizovaniji.

U periodu od XIV izborne konferencije SSOV značajno se afirmiše omladinski dobrovoljni rad. U praksi se prevazilaze teze liberalizma u njegovoj preživočnosti, a njegov društveno-politički, idejni, vaspitni i ekonomski značaj sve više se potvrđuje. Omladinski dobrovoljni rad postaje istinski prisutan u svim akcijama socijalističke samoupravne izgradnje i na svim nivoima vođene akcije. Lokalne radne akcije se sve više razvijaju i postaju najmasovniji vid dobrovoljnog omladinskog rada, a sve više se vezuju i za organizovanje radnih akcija na izgradnji objekata šireg društvenog značaja. Blizu 200.000 mlađih učestvuje u izgradnji mnogih komunalnih i sportskih objekata, dajući konkretni doprinos bržem ukupnom razvoju naše zajednice. Dugogodišnje angažovanje velikog broja mlađih iz Vojvodine na saveznim radnim akcijama, kao i razvijena aktivnost na organizovanju omladinskih radnih akcija lokalnog karaktera, podstaklo je da se i u SAP Vojvodini stvore uslovi za radne akcije šireg karaktera i traže uslove za njihovo trajno organizovanje. Tako, u 1975. godine organizuju ORA »Partizanski put« i »Palić«, nekoliko pokrajinskih radnih akcija, a njihovo ugrađivanje u srednjoročni plan razvoja Pokrajine, kao faktor bržeg ukupnog razvoja, određuje im perspektivu.

Neodvojivi deo aktivnosti omladinske organizacije u socijalističkoj akciji i ostvarivanju mlađih društvene uloge predstavljalo je i negovanje revolucionarnih tradicija NOB-a, razvijanje bratstva i jedinstva i zajedništva naroda i narodnosti, pripremanje i sposobljavanje mlađih za opštensku odbranu i društvenu samozastitu i pokretanje drugih pitanja značajnih za najširi samoupravnu socijalističku usmerenost i angažovanost mlađih.

PRAVCI ANGAŽOVANJA SSO

Ocene izrečene o sprovođenju Akcionalno-političkog programa SSOV na XV izbornoj konferenciji SSOV i aktuelni zadaci na njegovoj realizaciji, koji su na konferenciji tada usvojeni, dali su osnovne smernice i okvir angažovanja mlađih u narednom periodu. Aktuelni zadaci prilagođeni potrebama angažovanja mlađih i SSOV na svim poljima društvenog rada i života, značili su podstrek daljem ostvarivanju zadataka proisteklih iz dokumenta X kongresa SKJ i XV konferencije SKV.

Osnovne karakteristike aktivnosti u ovom periodu istakla je XVI izborna konferencija SSOV, kojoj na bazi najšire sagledanih rezultata aktivnosti mlađih donosi Akcionalno-politički program i Statut SSOV, čije su osnovne karakteristike sledeće:

— U oblasti delovanja omladinske organizacije i mlađih na ostvarivanju društveno-ekonomskih odnosa ugrađeni su zadaci na ispunjavanju ZUR-a, društvenih dogovora i samoupravnih sporazuma, razvijanju samoupravljanja, sticanju i raspodeli dohotka i ličnih dohodata, zadaci u realizaciji razvojnih programa, na strateškim pravcima razvoja, obaveze u agroindustrijskom kompleksu s posebnim naglaskom na udruživanju zemljoradnika, ostvarivanju penzionog i invalidskog osiguranja zemljoradnika. Tako, u opredeljenje proizilazi iz činjenica što je problem daljeg razvoja društveno-ekonomskih odnosa, dalje stabilizacije privrednih tokova i jačanje samoupravnih odnosa u sferi ekonomskih odnosa, obejktivno, glavna preokupacija svih organizovanih socijalističkih snaga i radničke klase, predviđeni Savezom komunista Jugoslavije. Tu, razume se, Savez socijalističke omladine nema

neke izdvojene poslove i zadatke. On mora da organizovanje učestvuje u naponima koje vode sve organizovane snage društva. Takva aktivnost mora da bude sastavni deo ukupne aktivnosti radničke klase, i to po svim pitanjima koja se neposredno ili posredno tiču daljeg razvoja društveno-ekonomskih odnosa.

— Naše društvo je u osnovi utvrdilo sistemska rešenja i odredilo doista jasne pravce, mogućnosti i način rešavanja mlađih konkretnih problema, koji se neposredno tiču društveno-ekonomskog i socijalnog položaja mlađe generacije. Zato je sada osnovno pitanje koje se postavlja pred Savez socijalističke omladine i pred čitavu društvenu zajednicu, pitanje praktičnog delovanja na iznalaženju konkretnih rešenja, još boljeg organizovanja pri ostvarivanju tih rešenja, koja bi inače vremenom postala obezvređena ako bi smo se stalno zadržavali na načelnim diskusijama i načelnim zahtevima za rešavanje tih pitanja.

— Reforma sistema obrazovanja i vaspitanja, koja je započeta u ovom periodu s ciljem da se ostvari princip da obrazovanje bude sastavni deo sistema udruženog rada, učenje iz rada i uz rad, obavezuje mas na nove zadatke. Akcija Saveza socijalističke omladine u daljem preobražaju sistema vaspitanja i obrazovanja, ističe se na XVI izbornoj konferenciji SSOV, pre svega, mora da bude okrepljena neposrednjem povezivanjem sistema obrazovanja s interesima i potrebama udruženog rada u celini, sa sistemom planiranja kadrira i mogućnostima za njihovo zapošljavanje u udruženom radu. U tome, svakako, vrlo značajnu ulogu imaju i samoupravne interese zajednice, kao oblik dogovaranja o slobodnoj razmeni rada, ali i neposredno povezivanje obrazovnih institucija s organizacijama udruženog rada.

U poslednje vreme prisutni su značajni naponi da se učesnici i studenti organizovanje i neposrednije uključuju u procese samoupravnog odlučivanja u školama i na fakultetima. To je, dakle, značajan napredak. Međutim, učenici i studenti još uvek nisu u poziciji da neposredno utiču na zauzimanje konkretnih stavova i donošenje konkretnih odluka i rešenja u celini, pa i onih pitanja koja se njih neposrednije tiču, što određuje zadatke omladinske organizacije na svim nivoima njenog organizovanja.

— Dalja izgradnja idejno-političkog sposobljavanja i marksističkog obrazovanja, o čemu je drugi posebno govorio na X kongresu SKJ, stavlja pred omladinsku organizaciju nove zadatke s ciljem da se ostvari još veća masovnost i poboljša kvalitet ovih aktivnosti.

— U oblasti organizaciono-političkog razvoja SSOV predloženi zadaci su usmereni na još bolju akciju i organizaciono sposobljenost članstva menjanjem organizacionih formi, metoda i sadržaja delovanja, za još efikasniji, mobilniji SSOV, koji je jedan od preuslova za ostvarivanje mesta i uloge mlađih i SSOV u društvu.

— Iskustva iz prošlog perioda i V sednici PK SSOV bili su osnova za koncipiranje zadataka iz oblasti ostvarivanja kolektivnog članstva, mesta i uloge društvenih organizacija u društvu i SSRNV.

— Angažovanje mlađih i SSOV u prošlom periodu, kao i procesi u razvoju društva, bili su osnova za predlaganje zadataka u ostvarivanju konceptije opštenske odbrane i društvene samoštite, informisanju, radu s pionirima, u oblasti kulture i stvaralaštva, negovanju i razvijanju revolucionarnih tradicija NOB-a, dobrotvoljnom radnom angažovanju mlađih, aktivnosti u međunarodnoj saradnji itd.

Način delovanja Saveza socijalističke omladine u frontu organizovanih socijalističkih snaga i učešće mlađih u političkom sistemu socijalističkog samoupravljanja posebno je istakla 30. sedница Predsedništva CK SKJ i studija Edvarda Kardela *Pravci razvoja političkog sistema socijalističkog samoupravljanja*. Na osnovu toga i kasnijih rasprava u Savezu o socijalističke omladine, bliže su određeni mesto, uloga i položaj Saveza u političkom sistemu socijalističke samoupravne demokratije, a ta pitanja su i Statutom SSOV šire razrađena. Stoga se i posebina pažnja posvećuje definisanju pitanja razvoja i primene principa delegatskog organizovanja na svim nivoima, uz naglašavanje uloge i odgovornosti delegata za ostvarivanje njegove funkcije. Razume se, tu se ne radi o fundamentalnim promenama onoga što je prihvaćeno i ostvareno u prethodne četiri godine, već o razradi metoda rada u cilju ostvarivanja uloge u političkom sistemu socijalističkog samoupravljanja.

Sagledavanje aktivnosti članstva i organizacija SSO u predizbornim i izbornim aktivnostima u pripremi XVI izborne konferencije SSOV i X kongresa SSOJ, pokazuju da je u kritičkoj analizi rada članstva i organizacija u proteklom periodu posvećena značajna pažnja analizi organizovanosti, ostvarivanju delegatskih principa, radu organa i tela OO SSO i OK SSO. Tako je osnovni karakteristiku izbornih aktivnosti u mesnim zajednicama činila rasprava usmerena u pravcu iznalaženja metoda rada i novih praktičnih rešenja u međusobnom dogovaranju, povezivanju i koordinaciju rada svih struktura omladine u mesnoj zajednici i ostvarivanju uloge SSOV u SSRNV. Tada su i istaknuta opredeljenja da se konstituiše više OO SSO u mesnoj zajednici i mesne konferencije na delegatskom principu od delegacije aktiva svih mlađih koji žive na području mesne zajednice i delegacije OO SSO konstituisanih u mesnoj zajednici. Analize rada OO SSO u udruženom radu konstatovala su nedovoljnu koordinaciju aktivnosti SSO i Saveza sindikata, zbog čega je bilo potrebno razraditi metod zajedničkog rada ovih organizacija. U složenim organizacijama udruženog rada, iako je primenjuvan princip konstituisanja OO SSO i OOOUR-ima, zapažene su još uvek tendencije granskog povezivanja i političko-organizacionog delovanja na nivoj širokih društveno-političkih zajednica. Značaj-

na pažnja posvećena je izgradnji delegatskih odnosa u organizovanju i radu mlađih u školama usmerenog obrazovanja, koje po broju članova predstavlja posebnu specifičnost. Koordinacione konferencije ovih osnovnih organizacija SSO moraju, istaknuto je, ubuduće ostvarivati još veću akcione povezanost doprinoseći većoj mobilnosti članstva SSO u školama.

Ukupna četvorogodišnja aktivnost SSOV značajno je bila usmerena ka razvoju organizacije kako kroz individualno, tako i kroz kolektivno članstvo. Kritičke analize ostvarivanja kolektivnog članstva, posebno one izvedene na V sednici Pokrajinske konferencije, ukazale su na isuštinu problema koji doprinose da se ono ne ostvaruje u potpunosti. Stoga je i bilo potrebno jasno iskazati način ostvarivanja uloge društvenih organizacija u omladinskoj organizaciji i odgovornost SSOV za njihov razvoj i učeće u političkom sistemu socijalističkog samoupravljanja.

OO SSO i dalje idejno-politički i organizaciono jačaju izgradnju stalno svoj metod rada i obogaćujući ga svim značajnim pitanjima OOUR-a, radne i mesne zajednice, škole i fakulteta.

INICIJATIVA DRUGA TITA

Savez socijalističke omladine, dakle, izgrađuje se kao demokratski front mlađih ljudi koji su svesno povezali svoju sudbinu sa socijalizmom i samoupravljanjem, koji su jasno shvatili i svesno prihvatali program i politiku Saveza komunista Jugoslavije, put izgradnje socijalističkog samoupravljanja u našim uslovima i politiku nacionalne ravnopravnosti, koji žele da privele programska opredeljenja i Statut Saveza socijalističke omladine Jugoslavije, Srbije i Vojvodine, i koji žele da se bore za ostvarivanje onih ciljeva i zadataka za koje se naše društvo boriti.

Socijalistički karakter naše organizacije, dakle, izražen je kroz jasnoću idejnih opredeljenja i želju mlađih članova da se bore za ostvarivanje programa i zadataka akcije koju vodi Savez socijalističke omladine. Polazeći od ovakvog opredeljenja, Savez socijalističke omladine treba da izbegne svaku opasnost od sektašenja, tačnije, da se osloboди tendencija da u sopstvenom članstvu ima samo one mlađe ljude za koje se ili sigurno zna ili pretpostavlja da su jasno socijalistički opredeljeni i da im je potpuno jasan program Saveza komunista i sistem socijalističkog samoupravljanja.

Potrebu da se Savez socijalističke omladine razvija u široki demokratski front mlađih ljudi nameće i dalja borba za izgradnju političkog sistema socijalističkog samoupravljanja na onim osnovama koje je postavila 30. sednica Predsedništva CK SKJ, a koje proizilaze iz ocena i stavova u studiji Edvarda Kardelja i u zaključcima XII kongresa SKJ. U tom smislu će mlađi mo-

rati u narednom periodu mnogo više da rade na jačanju uloge i mesta Saveza socijalističke omladine u političkom sistemu, dakle, kao subjektivnog faktora koji ima svoje konkretnе zadatke u jačanju delegatskog sistema, zatim u Socijalističkom savezu kao frontu svih organizovanih socijalističkih snaga.

Od svega inavedenog zavisice najznačajnije promene u sadržaju i metodu rada SSO od odjeljenja i osnovne organizacije do PK SSO i šire. One moraju da se izrazite u radu i aktivnosti po svim pitanjima koja se ispoljavaju u samoupravnoj praksi, životu i radu mlađih ljudi i omladine. To zahteva kvalitetno nov i odgovorniji odnos svih oblika delovanja SSO, naročito njegovih organa u opštini i Pokrajini, na procenjivanju i odabiranju pitanja u čijoj realizaciji treba da se angažuje članstvo. Stoga se u narednom periodu radu Opštinske konferencije, Predsedništva, komisija i drugih tela mora posvetiti posebna pažnja. Umesto rada foruma i organa, SSO mora razvijati sve razudjenje i raznovrsnije oblike delovanja — komisije, koordinacione odbore, tribine, savetovanja i slično, u kojima treba na najšinim osnovama borbe za dalji razvoj samoupravljanja da okupi mlađe, da u njima analizira ostvarivanje isopstvenih zadataka i odgovornosti.

Značajnu pažnju SSO treba da posveti i daljem jačanju idejno-vaspitne i društvene funkcije i uticaja koji imaju društvene organizacije koje okupljaju mlađe. To su, u organizacionom i akcijskom pogledu, samostalne organizacije u kojima se mlađi okupljaju i organizuju shodno svojim interesima i željama da se bave određenom društvenom ili stručnom aktivnošću. Zato funkcija njihovog kolektivnog članstva u Savezu socijalističke omladine, pre svega, treba da bude izražena u zajedničkom demokratskom dogovaranju i saradnji po mizu zajedničkih pitanja, koja se pre svega tiču ostvarivanja takvih programa i talkve idejno-vaspitne uloge organizacije koji imaju za cilj da socijalistički usmeravaju i vaspitavaju mlađe u mjenom članstvu, s obzirom na društvenu i idejno-vaspitnu funkciju društvenih organizacija, na ulogu koju one imaju u okupljanju i organizovanju mlađih.

Uskoro će SSO otvoriti najšire razgovore o elementima za primenu inicijative druge Tita o kolektivnom radu, odlučivanju i odgovornosti u SSO. I ta aktivnost će biti deo kontinuirane akcije s korenima u samom sistemu, potvrda da je inicijativa deo temeljnih pitanja ostvarivanja delegatskog sistema. SSO, kao i sve organizovane socijalističke snage, ovo shvata kao korak dalje u razvoju delegatskog sistema, kao izraz potrebe za višom fazom delegatskog sistema, razvijanog na osnovama samoupravljanja i kao nastavak ukupnih revolucionarnih promena u našem društvu. Stoga je jačanje kolektivnog rada i odgovornosti u svim fazama donošenja i priprema odluka deo stalne akcije u razvoju političkog sistema. Njegova dosledna primena i u SSO treba da bude doprinos demokratizaciji odnosa u organizaciji i jačanju stvaralačke inicijative u bazi.

odломak iz dnevnika radoslav milenković

posmatram gilgameša
i njegov početnički nevest delfin stil
biserne kapi prelivaju se na njegovim
naivnim plećima i tome slično
ne bi bilo loše ukrasti mu onu travku
šale radi
(pojedinci tvrde da je to trava »besmrtnosti ljudske«
svašta
baš svašta)
maskiran u zmiju (kao i obično)
(a to je otkriveno tek mnogo godina kasnije)
prikradam se
uzimam neprimećen
nestajem
u siražaju
nisam ni pomiclao koliko će
sve to
namučiti sirotog prometeja — piromana
i zevsa — prvog vatrogasca na svetu
i koji je živeo od očeve slave
dakle
kad sam ukrao »besmrtnost ljudska« (ha, ha, ha...)
podoh da se umijem
pogledah se u zrcalu reke ili jezera
ne sećam se tačno
pogledah se i:
bio sam zmija ali moje su me oči
znale od ranije
zadivljen čarolijom udavih se
do dna
Narcise rekoh sebi po ko zna koji put
Narcise
od sutra ti oči ne trebaju
okrećeš drugi list

